

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΑΘΗΝΑ
1 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1985

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ
140

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

398. Αναλυτικό πρόγραμμα Φυσικών Ε' τάξης και Μαθηματικών ΣΤ' τάξης του Δημοτικού Σχολείου. 1
399. Αναλυτικό πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος της τετάρτης (Δ') τάξης του Δημοτικού Σχολείου. 2

ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ

(1)

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 398

Αναλυτικό πρόγραμμα Φυσικών Ε' τάξης και Μαθηματικών ΣΤ' τάξης του Δημοτικού Σχολείου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν. 309/76 «περί οργάνωσης και διοίκησης της γενικής εκπαίδευσης».
2. Τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν. 186/1975 «περί κέντρου εκπαιδευτικών μελετών και επιμορφώσεως (Κ.Ε.Μ.Ε.)».
3. Τις διατάξεις των παρ. 1 και 4 της αριθ. Η/5424/7.7.1982 (ΦΕΚ 474/18.7.1982 τ. Β') κοινής απόφασης του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «περί αναθέσεως αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων».
4. Τις γνωματεύσεις 3/1985 και 6/1985 του κέντρου εκπαιδευτικών μελετών και επιμορφώσεως (Κ.Ε.Μ.Ε.).
5. Τη γνωμοδότηση 351/85 του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του αρμοδίου Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1.

Αναλυτικό Πρόγραμμα Μαθημάτων

Α'. Φυσικών Ε' τάξης.

1. ΣΚΟΠΟΣ.

Σκοπός της διδασκαλίας του μαθήματος των Φυσικών είναι να βοηθήσει τους μαθητές:

1. Να αναπτύξουν ικανότητες και δεξιότητες ώστε:

- α) Να αντλούν δεδομένα από συστηματικές παρατηρήσεις,
- β) να συγκρίνουν τα δεδομένα αυτά και να τα ταξινομούν,
- γ) να κάνουν υποθέσεις και να τις ελέγχουν πειραματικά,

δ) να καταγράφουν προσεκτικά τα σχετικά δεδομένα, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεξιλόγιο,

ε) να ερμηνεύουν και να κάνουν τις ανάλογες γενικεύσεις.

2. Να αφομοιώνουν τις αντίστοιχες έννοιες ώστε να κατανοήσουν καλύτερα το φυσικό περιβάλλον.

3. Να αναπτύξουν έφεση και ενδιαφέρον για τη μελέτη και έρευνα του οργανικού και ανόργανου φυσικού κόσμου και να καλλιεργήσουν τη δημιουργική σκέψη.

4. Να συνειδητοποιήσουν: α) την ανάγκη για διατήρηση της ισορροπίας στη φύση, που είναι απαραίτητη για την επιβίωση του ανθρώπου και τη βελτίωση της ποιότητας της ζωής και β) τις επιπτώσεις του τεχνικού πολιτισμού στη ζωή του ανθρώπου.

5. Να καλλιεργήσουν βασικές στάσεις συμπεριφοράς, όπως συνεργατικότητα, υπευθυνότητα, επιμονή στην επιδίωξη του σκοπού, αυτοπεποίθηση, ερευνητική προσπάθεια και αγάπη προς τη φύση.

II. ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ.

A. ΥΛΗ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑ.

Καταστάσεις της ύλης. Τα συστατικά της ύλης που μας περιβάλλει. Ο ατμοσφαιρικός αέρας. Η σύσταση του ατμοσφαιρικού αέρα. Το οξυγόνο. Το άζωτο. Απλά σώματα (στοιχεία). Μείγματα. Χημικές ενώσεις. Ενέργεια. Η ύλη έχει δεσμευμένη ενέργεια.

B. ΘΕΡΜΙΚΑ ΚΑΙ ΦΩΤΕΙΝΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

Θερμότητα, θερμοκρασία, θερμομέτρα, διαστολή των σωμάτων, εκπομπή ακτινοβολίας.

Η φωτεινή ενέργεια: Φωτεινή ακτινοβολία. Το λευκό φως. Ανάλυση του λευκού φωτός με πρίσμα. Μετατροπή της φωτεινής ενέργειας σε άλλες μορφές. Ο ήλιος και το ηλιακό φως. Αυτόφωτα και ετερόφωτα σώματα. Διαφανή σώματα. Το ηλιακό φως διαπερνά τον ατμοσφαιρικό αέρα. Η θερμότητα και τα φυτά: Η ηλιακή θερμότητα και η ενεργοποίηση της λανθάνουσας ζωής στα φυτά.

Βλάστηση σπερμάτων, βολβών, κονδύλων.

Η φωτεινή ενέργεια του ήλιου και τα φυτά: Τα μέρη του φυτού και οι λειτουργίες τους. Τα φυτά και η εξάρτησή τους από το περιβάλλον. Αποθήκευση ενέργειας στα φυτά. Η γλυκόζη, το άμυλο, τα λάδια και τα λίπη.

Γ. ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ.

Δυναμική και κινητική ενέργεια. Η δυναμική και το έργο. Η κίνηση και η δύναμη. Η δύναμη και η παραμόρφωση. Η βαρύτητα. Το βάρος και η μάζα των σωμάτων. Έλξη της γης. Έλξη της σελήνης. Αποτελέσματα. Η έλξη του ήλιου και το πλανητικό μας σύστημα. Το πεδίο βαρύτητας της γης. Έξοδος από το πεδίο βαρύτητας. Ο πύραυλος.

Δ. ΗΛΕΚΤΡΙΚΑ ΚΑΙ ΜΑΓΝΗΤΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Το ηλεκτρικό φορτίο και οι ιδιότητές του. Κίνηση των ηλεκτρικών φορτίων. Καλοί και κακοί αγωγοί του ηλεκτρισμού. Το ηλεκτρικό ρεύμα και η μετατροπή της ηλεκτρικής ενέργειας. Πηγές ηλεκτρικής ενέργειας. Κίνδυνοι από το ηλεκτρικό ρεύμα. Ασφάλειες. Η μαγνητική βελόνα κοντά στο ηλεκτρικό ρεύμα. Μαγνήτες. Το μαγνητικό πεδίο της γης.

Ε. ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ - ΖΩΤΑΙΟΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Η χημική ενέργεια και οι μετατροπές της. Τι είναι καύση. Οι μετατροπές της ενέργειας στα βιολογικά φαινόμενα. Το κύτταρο (μορφολογία - λειτουργίες). Φυτικά και ζωικά κύτταρα. Οι κληρονομικές ιδιότητες εδρεύουν στον πυρήνα του κυττάρου. Φαινόμενα κληρονομικότητας. Μερικοί κατώτεροι και απλοί φυτικοί και ζωικοί οργανισμοί. Σύνθετοι οργανισμοί. Ο άνθρωπος (συνολικά). Ο σκελετός του ανθρώπου. Το μυϊκό σύστημα. Το πεπτικό σύστημα. Υγιεινή των παραπάνω συστημάτων. Παράλληλη συσχέτιση με το πεπτικό σύστημα άλλων θηλαστικών (ρυτοφάγων, σαρκοφάγων) και πτηνών (κοκκοφάγων). Το κυκλοφοριακό σύστημα (αίμα). Απόκτηση ενέργειας με τις τροφές και άλλες ουσίες. Βιταμίνες. Ορμόνες. Το νευρικό σύστημα και η υγιεινή του. Οι αισθήσεις. Τα νεύρα. Οι μύες και οι λειτούργειές τους. Γεννητικό σύστημα.

ΣΤ. ΜΗΧΑΝΙΚΑ ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ ΣΤΑ ΡΕΥΣΤΑ

Τα υγρά είναι ασυμπίεστα, τα αέρια είναι συμπιεστά. Υδροστατική πίεση. Η δύναμη στα τοιχώματα των δοχείων που περιέχουν υγρό ή αέρια. Η ατμοσφαιρική πίεση. Το βαρόμετρο και το πείραμα Τορικέλλι. Η άνωση στα υγρά και στα αέρια. Η ροή των υγρών. Η υδατόπτωση και η ενέργεια που παράγεται από αυτή. Ο υδρομύλος. Η ροή των αερίων. Ο ανεμόμυλος. Οι αντλίες (υδραντλία, αεραντλία). Οι πνεύμονες μια αεραντλία. Μηχανικά φαινόμενα που αναφέρονται στις λειτουργίες οργάνων συστημάτων. Το αναπνευστικό σύστημα του ανθρώπου και η υγιεινή του. Σύγκριση του με τα αναπνευστικά συστήματα πουλιών και ψαριών. Η καρδιά, μια υδραντλία. Υγιεινή του κυκλοφορικού συστήματος.

Ζ. Η ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΤΗΣ ΓΗΣ. ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΧΡΕΔΑΦΟΥΣ.

Η γη. Εγκάρσια τομή. Εξωτερικός φλοιός. Πετρώματα. Αβέσθολιθοι. Ξηρότητα. Θερμές πηγές. Κοιτάσματα. Μεταλλεία, μεταλλεύματα, μέταλλα. Εκμετάλλευση του υπεδάφους. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

[illegible]

[illegible][illegible]

(2)

ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 399

Αναλυτικό πρόγραμμα Μελέτης του Περιβάλλοντος της τετάρτης (Δ') τάξης του Δημοτικού Σχολείου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη :

1. Τις διατάξεις του άρθρου 13 του Ν.309/76 "περί οργάνωσης και διοίκησης της γενικής εκπαιδευτικής".
2. Τις διατάξεις του άρθρου 2 του Ν.186/1975 "περί Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως" (Κ.Ε.Μ.Ε.).
3. Τις διατάξεις των παρ. 1 και 4 της αριθμ. Ε/5424/7.7.1982 (ΦΕΚ 474/10.7.1982 τ.Β') κοινής απόφασης του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων "περί αναθέσεως αρμοδιοτήτων στους Υφυπουργούς Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων".
4. Τη γνωμάτευση 13/1985 του Κέντρου Εκπαιδευτικών Μελετών και Επιμορφώσεως (Κ.Ε.Μ.Ε.).
5. Τη γνωμοδότηση 475/1985 του Συμβουλίου της Επικρατείας με πρόταση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

ΑΡΘΡΟ 1

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΜΕΛΕΤΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
Δ' ΤΑΞΗ

I. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΗΣ

Αντικείμενο της Μελέτης του Περιβάλλοντος (Μ.Τ.Π.) είναι η οπουδήποτε και η κατανόηση του ανθρώπου, του κοινωνικού και βιολογικού του περιβάλλοντος και του πολιτισμού, στις μεταξύ τους αλληλεξαρτήσεις.

Για τις Α', Β', Γ' και Δ' τάξεις αποτελεί ενιαίο τομέα μάθησης, στον οποίο ενσωματώνονται μορφωτικά στοιχεία από την κοινωνική, τη θρησκευτική, την οικονομική, την πολιτιστική, την ιστορική και την εθνική ζωή, καθώς και από τον οργανικό και ανόργανο κόσμο, σε συνάρτηση με τις ανάγκες και τις επιδιώξεις του ανθρώπου.

Στον τομέα αυτόν ενσωματώνονται ακόμα και οι δραστηριότητες των μαθητών που, ως διαδικασίες μάθησης, συντελούν στη δημιουργική προσέγγιση και αφομοίωση των μορφωτικών στοιχείων και στην πολύπλευρή και ισορροπημένη ανάπτυξη τους.

Τα θρησκευτικά και η Ιστορία των Γ' και Δ' τάξεων διατηρούν την αυτοτέλειά τους, κατά το μέρος που το περιεχόμενό τους δεν εντάσσεται οργανικά στα πλαίσια της Μ.Τ.Π., και διδάσκονται σε ξεχωριστές ώρες.

II. ΣΚΟΠΟΣ

Με τη Μελέτη του Περιβάλλοντος επιδιώκεται η δραστηριοποίηση των μαθητών κατά τρόπο που να διασφαλίζεται:

- α) Η διαδικασία για την προοδευτική απόκτηση και αποσπώριση βασικών εμπειριών, γνώσεων και εννοιών, καθώς και για την ανάπτυξη των απαραίτητων μηχανισμών που θα τους βοηθήσουν να γνωρίσουν, να κατανοήσουν και να εκτιμήσουν, όσο γίνεται καλύτερα, τον κόσμο που τους περιβάλλει, φυσικό και ανθρωπινό, στις ποικίλες αλληλεξαρτήσεις και στη δυναμική του υψή.
- β) Η απόκτηση των απαραίτητων διαθέσεων και στάσεων και η συνειδητοποίηση, αναγνώριση και οργάνωση αξιών που θα τους επιτρέψει να ενταχθούν ομαλά και εποικοδομητικά στο βιολογικό, το κοινωνικό και το πολιτιστικό περιβάλλον ως υπεύθυνοι πολίτες μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Να αναπτύξουν ιδιαίτερα μια διακριτική ευαισθησία απέναντι στην ανθρώπινη υπόσταση, καθώς και τη διάθεση να συμβάλουν στην εξύψωση της ποιότητας της ζωής γενικότερα.
- γ) Η εξοικείωση με έναν τρόπο εργασίας, που είναι συναφής με τη φύση του μαθήματος, και η άσκηση αντίστοιχων δεξιοτήτων, απαραίτητων για τη σωστή και δημιουργική προσέγγιση και ερμηνεία πραγματικών δεδομένων και καταστάσεων, όπως είναι κυρίως η υποκίνηση και διατήρηση αδιάπτωτου του ενδιαφέροντος των μαθητών, για επαφή και γνωριμία με τον κόσμο που ζουν, η ανάπτυξη ερευνητικού πνεύματος και σταθερής έφεσης για τη διακρίβωση της αλήθειας και την προαγωγή των γνώσεων με μέσα, τρόπους, τεχνικές και σύμβολα που προσδιάζουν στη δομή του περιεχομένου του μαθήματος, καθώς και ο έθιμος στην ομαδική και συλλογική εργασία και δράση για επίτευξη κοινών σκοπών.

III. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Προϋποθέσεις για την υλοποίηση των σκοπών του μαθήματος είναι:

Η πλατιά γνωριμία του παιδιού με την άμεση πραγματικότητα, σε συνάρτηση με μια μεθοδικά οργανωμένη συνολική προσέγγιση πραγμάτων, φαινομένων, και καταστάσεων, με τρόπο που να αποκαλύπτεται προοδευτικά η εσωτερική συνάφειά τους και η εξελικτική τους υψή.

Η αξιοποίηση των ατομικών ενδιαφερόντων των παιδιών, σε συνάρτηση με τις εμπειρίες και γνώσεις τους, ώστε να δημιουργηθεί κοινή βάση προβληματισμού και μάθησης για την επίδωξη κοινών σκοπών. Αλλά ενώ η διδασκαλία θα έχει ως αφετηρία την άμεση πραγματικότητα και τις πνευματικές ανάγκες των μαθητών, προοδευτικά θα πραγματοποιείται αποδόμηση από το αποκλειστικά άμεσο περιβάλλον του παιδιού και θα προωθείται υπέρβαση στον ευρύτερο χώρο και στην ιστορική διάσταση, ώστε να γίνονται οι αναγκαίες συγκριτικές αξιολογήσεις, όσο το επέτρεπε της τάξης το επιτρέπει.

Η διασφάλιση καταστάσεων απορίας και κοινού προβληματισμού στα πλαίσια οργανωμένων ατομικών, ομαδικών και συλλογικών μορφών εργασίας και δράσης, ώστε ο μαθητής να μετέχει σε όλα τα στάδια της διαδικασίας της μάθησης.

Συναφής με το πνεύμα αυτό πρέπει να είναι και ο ρόλος του δασκάλου: διεγείρει τον προβληματισμό, υποβοηθεί και καθοδηγεί τους μαθητές στο σχεδιασμό της μελέτης των προβλημάτων, συνεργάζεται και εξασφαλίζει τους όρους για την αποτελεσματική δραστηριοποίηση των παιδιών. Τελικά πρέπει να οδηγήσει το παιδί να μάθει "πως να μαθαίνει".

Η ενεργητική συμμετοχή όλων των μαθητών στις εκδηλώσεις της κοινότητας και η ανάληψη υπεύθυνων ρόλων στη σχολική ζωή και δράση.

IV. ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

ΘΑΣΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α' Ο άνθρωπος και το κοινωνικό του περιβάλλον (Η ζωή του λαού μας)

- Οργάνωση της ζωής (πολιτική, κοινωνική, οικονομική, εκκλησιαστική κτλ) στις ελληνικές κοινότητες: ορεινοί, πεδινοί, παραθαλάσσιοι, νησιώτικοι οικισμοί - μεγάλες πόλεις - βιομηχανικές πόλεις - πως ζούσαν άλλοτε οι άνθρωποι - πως ζουν αλλού σήμερα.
- Το συγκοινωνιακό και επικοινωνιακό δίκτυο της χώρας: συγκοινωνιακοί κόμβοι - λιμάνια, κέντρα μεταφοράς, επικοινωνία με απομακρυσμένες περιοχές - ειδικά προβλήματα κατά περιοχές - η νησιώτικη Ελλάδα.
- Οργάνωση της ελληνικής κοινωνίας σε κράτος: η διοίκηση, κυβέρνηση, νόμοι, θεσμοί - κοινωνικά μέτρα (πρώτη προσέλαση).
- Πληροφόρηση και ψυχαγωγία (διεύρυνση): συστηματικότερη σπουδή των τρόπων και μέσων - το βιβλίο, διαστημική επικοινωνία - τουρισμός - τόποι παραθερισμού - ιαματικές πηγές - κέντρο διασκέδασης - πολιτιστικές και άλλες εκδηλώσεις (τόποι προσκυνήματος, θέσπιβαλ, κ.α.), ήθη και έθιμα κοινά (στην περιοχή του μαθητή και στην Ελλάδα).

Β' Ο άνθρωπος και το γεωγραφικό του περιβάλλον

1. Γνωριμία με τον ελλαδικό χώρο. Η Ελλάδα παλιότερα και σήμερα. Οι Έλληνες και οι όμοροι λαοί. Η λεκάνη της Μεσογείου. Χαρτογραφίες, χρήση υδρογείου σφαίρας.
2. Οι καιρικές συνθήκες στην Ελλάδα. Η έννοια του κλίματος. Οι κινήσεις της Γης και οι συνέπειές της με απλά παραδείγματα: ημερο-νύκτιο, ο χρόνος, οι εποχές. Ο Ήλιος πηγή ζωής και θερμότητας - άλλες πηγές θερμότητας (απλές αναφορές). Ήλιος και φως (εισαγωγικά). Σχετικά όργανα (ανεμοδείκτης, βαρόμετρο, πυξίδα, κ.τ.ό) και στατιστικές παραστάσεις.
3. Το έδαφος και το υπόδαφος. Το εσωτερικό της γης. Καλλιέργεια και εκμετάλλευση (χαρακτηριστικές και απλές περιπτώσεις). Οικολογικά προβλήματα: εξάντληση πηγών, υποβάθμιση, κατάχρηση και σωστή χρήση.
4. Ανθρώπινες επεμβάσεις: Μεγάλα έργα που εξυπνέτησαν ή εξυπνιζούν τις ανάγκες του ελληνικού λαού (διώρυγες, αποξηράνσεις ελών και λιμνών, συγκοινωνιακοί κόμβοι, κλπ). Τεχνικά έργα και μηχανές - κίνηση και ενέργεια (χαρακτηριστικά παραδείγματα). Οι μηχανές: είδη, χρήση, εργασία και παραγωγικότητα. Πηγές ενέργειας στην Ελλάδα και αλλού. Γεωργική και ναυτική Ελλάδα. Σχετικά οικολογικά προβλήματα: καταστροφή τοπίου, δασών, κτλ, μόλυνση και ρύπανση - προφυλάξεις.
5. Βασικοί βιότοποι στον ελλαδικό χώρο - βασικές αλληλεξαρτήσεις. Όργανα και λειτουργίες φυτών και ζώων σε σχέση με το περιβάλλον και τις ανάγκες τους (χαρακτηριστικές - παραδειγματικές διερευνήσεις). Προσαρμογή: Οργανωμένη και μη επέμβαση του ανθρώπου:

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

(Πολιτιστικές δραστηριότητες του ελληνικού λαού)

Με κέντρο αναφοράς το γεωγραφικό και ιστορικό πλαίσιο του ελληνικού έθνους οι μαθητές:

- Διερευνούν τη σκέψη τους αναφορικά με τα ιστορικά φαινόμενα της εξέλιξης και συνέχειας της ανθρώπινης δραστηριότητας σε συνάφεια με αντίστοιχες έννοιες του ιστορικού χρόνου συγχερίμενο με τον ορισμό της γνώσης τους με αναφορές στην παρουσία και την πολιτιστική δραστηριότητα του ελληνικού λαού στο χώρο της Μεσογείου (εξελικτικά).

- Εισάγονται στην έννοια της

ιστορικής έρευνας με βάση σχετικές μαρτυρίες και ιστορικά κατάλοιπα της περιοχής τους, μαθαίνουν να ερμηνεύουν απλούς ιστορικούς χάρτες, σχετικά διαγράμματα και λοιπά εικονιστικά στοιχεία.

- Επιστημαίνουν τα σύγχρονα επιτεύγματα του ελληνικού λαού και εκτιμούν ανάλογα την εθνική μας κληρονομιά, ισχυροποιούν τη βούλησή τους για συνέχιση της προσφοράς στο ανθρώπινο γένος για ειρήνη, πρόοδο και ευημερία.

VI. ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΕΝΙΚΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	ΕΤΟΧΟΙ ΜΕΡΙΚΟΤΕΡΩΝ ΕΝΟΤΗΤΩΝ	ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ
Α:			
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ	1. Η ζωή στην προϊστορία της κοινότητάς μας.	Με βάση συγκεκριμένες αναφορές στη ζωή των κατοίκων της κοινότητας οι μαθητές:	α. Το ελληνικό χωριό και η ελληνική πόλη: Οργάνωση της κοινότητάς. Οργάνωση του δήμου, ανθρώπινες σχέσεις.
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ	2. Η Ελλάδα από τα παλιά χρόνια.	Ανακαλύπτουν σχέσεις αμοιβαιότητας, αλληλεξάρτησης και συνεργασίας μεταξύ των πολιτών και των ευρύτερων κοινωνικών ομάδων. Ανατιλάσσονται οι δραστηριότητες των πολιτών ρυθμίζονται από ορισμένους κανόνες και νόμους, που ισχύουν το ίδιο για όλους. Μαθαίνουν πως οργανώνεται η κοινότητα με δημοκρατικές διαδικασίες σε αυτοδιοικούμενη μονάδα.	β. Η ευρύτερη περιοχή της κοινότητάς:
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ	3. Η Ελλάδα σήμερα.	Εξερευνούνται με τα βασικά γεωγραφικά στοιχεία της περιοχής και αποσαφηνίζουν σχετικές γεωγραφικές έννοιες. Εισάγονται στην τεχνική της αναπαράστασης του άμεσου χώρου με βάση σχετικούς συμβολισμούς. Μεταφέρονται οι μαθητές αυτές στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Ελλάδας.	γ. Παραστάσεις του χώρου: Εισαγωγή στην κλίμακα. Μεταφορά σε επίπεδο επιφάνειας (χάρτη) πραγματικών περιοχών (χωριού-πόλης, κ.λπ.).
		Εισάγονται στην έννοια της ευρύτερης κοινότητας, του λαού.	δ. Η πατρίδα μας Ελλάδα: Συνοπτική εποπτική αντίληψη του χώρου. Οι κάτοικοι. Η πρωτεύουσα και οι μεγάλες πόλεις. Τα μεγάλα διαμερίσματα. Ελληνική ιθαγένεια.
		Συνειδητοποιούν την ελληνική τους, ιθαγένεια και ευαισθητοποιούνται ανάλογα.	
		Με τη βοήθεια εποπτικού υλικού και σχετικά αναγνώσματα οι μαθητές:	α. Οι αρχαίοι πρόγονοί μας: Οι πρώτοι κάτοικοι στον ελλαδικό χώρο. Οι διάφορες φυλές που ήρθαν. Η γένεση ενός σπουδαίου λαού. Η ναυτική δύναμη, η εξάπλωσή του στη Μεσόγειο (αποικίες).
		Αποκτούν μια γενική και συνοπτική αντίληψη της ιστορικής διαδρομής του λαού μας και στοιχειώδεις γνώσεις που προσδιορίζουν την εθνική και πολιτική τους ταυτότητα.	β. Η πολιτική οργάνωση των αρχαίων Ελλήνων: Οι πόλεις-κώμη (εισαγωγικά-παραστατικά), Η γέννηση της δημοκρατίας (εισαγωγικά).
		Αναγνωρίζουν την πολιτιστική δραστηριότητα και το αγωνιστικό σθένος των προγόνων μας και φρονιματίζονται από αυτά.	γ. Η μεγάλη ιστορία των Ελλήνων: Συνοπτική εποπτική επισκόπηση σημαντικών ιστορικών σταδίων με χάρτες και παραστατικές εικόνες: Η ένωση των Ελλήνων και η Ελλάδα του Μ. Αλεξάνδρου. Ρωμαίοι και βυζάντιο. Η ιστορία που συνεχίζεται: Τουρκοκρατία. Το ελεύθερο ελληνικό κράτος.
		Με βάση υπαρκτούς θεσμούς και συγκεκριμένες δραστηριότητες του λαού μας στην καθημερινή του ζωή, οι μαθητές:	α. Ένας λαός, ένα κράτος: Σημερινός ελλαδικός χώρος, κράτος και λαός, πληθυσμός (γενική επισκόπηση).
		- Αποσφηνίζουν έννοιες σχετικές με την πολιτική οντότητα του ελληνικού λαού και την εθνική του υπόσταση. Μαθαίνουν βασικά στοιχεία για το πως συγκροτείται η πολιτική εξουσία και πως λειτουργεί το δημοκρατικό μας πολίτευμα. Προβληματίζονται γύρω από το προεχόμενο και την άσκηση βασικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών.	β. Εξωτερική οργάνωση: Κυβέρνηση-διοίκηση. Νόμοι-δικαιοσύνη. Ασφάλεια: στρατός. αστυνομία. Συμμετοχή πολιτών-αυτοδιοίκηση. Πολιτεύματα: σε συνάφεια με τα άλλα στοιχεία.
		Αναγνωρίζουν και επισμαίνουν στοιχεία της εθνικής τους ταυτότητας (όπως θεοούσης, στη γλώσσα, στις ποικίλες δράσεις του ελληνισμού).	β. Η ελληνική δημοκρατία: Τι είναι δημοκρατία (περιγραφικά-παραστατικά). Δημοκρατικές διαδικασίες: το δικαίωμα εκλογής αρχόντων-συμμετοχή των πολιτών. Εκλογή αντιπροσώπων-διαδικασίες εκλογής (παραστατικά).
		- Μαθαίνουν να συμμετέχουν ενεργά στη λήψη κοινών αποφάσεων. Αποκτούν θετικές στάσεις απέναντι στην ανάγκη των θεσμών που διασφαλίζουν μια δίκαιη πολιτεία. Κατανοούν την αξία της εθνικής ενότητας καθώς και της ελευθερίας και ανεξαρτησίας.	γ. Δικαιώματα και υποχρεώσεις: (εποπτική παρουσίαση-αναφορά στην κοινωνική πραγματικότητα). -Ισονομία, ανεξίτηλη οικεία, μόρφωση, υγεία, εργασία -Συμμετοχή σε δημόσια βάρη (φορολογία) υπακοή στους νόμους, σεβασμός των άλλων, στρατιωτική θητεία.
			δ. Δικαιώματα και υποχρεώσεις: Εποπτική παρουσίαση και με αναφορά στην κοινωνική πραγματικότητα βασικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των πολιτών, όπως: η ισονομία, η ελευθερία έκφρασης γνώμης και συμμετοχής στην εξουσία, η μόρφωση και η εργασία, ο σεβασμός των άλλων, η ισοτιμία, η φορολογία, η δημοκρατία και ανθρωπισμός.
			ε. Το ελληνικό έθνος: Οι Έλληνες που κατοικούν στη σημερινή Ελλάδα: η γλώσσα μας, η θρησκεία μας, ο πολιτισμός μας, η κοινή ιστορία. Οι Έλληνες σε παλιά ελληνικά έδαφη, απόδημοι: ελληνοί, η ζωή τους, η προσοχή τους, οι περιπέτειες. Εθνική συνέδεση-εθνικά σύμβολα.

[illegible][illegible]

β. Ποῦ βρίσκονται οι μικρές πόλεις και τα χωριά. Αγορτικοί πληθυσμοί. Ορεινοί πληθυσμοί. Ήπειρώτικη, Ελλάδα, η ελληνική παρχία. Συγκρίσεις-ερωτήσεις, όπως στα προηγούμενα.

Υ. Μερικές ιστορικές πάλαι (εποπτική ιστορική ποσοζήτηση)
- πάλαι που "ζουν" από την αρχαία κατ' ευχάντηλη εποχή (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Θάβρα, Κόρινθος, Πειραιάς, Ιωάννινα κ.α.)
- πάλαι σε εξέγλιση, σε συνάρτηση με την τοπική ιστορία: Νάπολη, Πέλλα, Μυκήνες, Κνωσός... Απίστευτα παλαιά.

α. Συγκοινωνιακό έργο και προβλήματα:

- διάνοιξη έργων, κατασκευή γεφυρών κλπ για τις χερσαίες, σε συνάρτηση με τις περσικές και τους σιωνιστικούς στόχους (παράστασις 6).

Ανάλυση και για τα δεδομένα της έρευνας.

-Η κυκλοφορία στους μεγάλους δρόμους. Απο-
τικά υπαυνήματα κλπ(κυκλοφοριακή αγωγή).

β. Βελτιωτικά και παραγωγικά έργα:
αντιπλημμυρικά, αποξηραντικά, ηλεκτροδοτικά
και άλλα έργα, κατά το προηγούμενο

γ. Οικιστική έργα και προβλήματα:

ΕΞΕΛΙΞΗ ΟΙΚΙΣΜΩΝ (ΧΩΡΙΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΩΝ). ΕΥ-
ΧΟΡΗ ΠΑΛΕΟΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ. ΥΠΟΒΕΒΛΗ-
ΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ. ΕΣΤΕΙΑΣΜΟΣ ΠΟΤΗΤΩΝ ΟΙ-
ΚΙΣΜΩΝ.

4. Ματαιοί του ελπί-
ναι πλούσιοι.
Οι μαθητές προσβο-
ού με τη βοήθεια του
και άλλων πληρω-
αυτών τις μεγάλες και
μικρές πόλεις μέσα στον
ελληνικό χώρο και επη-
στημαζόντων τη
συγκέντρωση του λαού.
Μου σε ομοιογένεια από
αυτούς.

[illegible]

- Α Λ Α Ψ Υ Ω Ρ Ι Ζ Ο Υ ΤΟΝ ΑΓΩ-
ΝΑ ΓΙΑ ΕΠΙΒΙΩΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΣΥΝΕ-
ΧΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΕ-
ΡΕΥΝΗΣΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΠΛΕΣΝ, ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ
ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

Σε συσχέτιση με την ποσότητα των
αποβλήτων που έχουν συλλεχθεί

- Α ν α ζ η τ ύ ν η μ ε τ η β ο ή θ ε ι α
 χ α ρ ι σ τ ο τ α ρ ε α ν ώ ν πα ρ ο τ α σ τ ή σ ε ω ν , ε ι κ ν ώ ν
 κ α ι α λ λ ο ν π η γ ή ν , π λ η ρ ο σ ρ έ
 ε ς τ η ς α ν θ ρ ό π ι ν η ς ε π α ρ α σ τ ή
 σ τ ο χ ώ ρ ο τ η ς πα τ ρ ι σ τ ή ς α μ α ρ τ ι κ η ς .
 π ο τ υ μ ο ύ ν τ α σ κ η τ ι κ ή ς έ ρ γ α
 ο σ υ ν ά ρ τ η σ η μ ε τ ε τ η ς α ν ά γ κ η ς
 π λ η ρ ω σ η ς τ η ς π ε ρ ι ο χ ή ς κ α ι ο λ ό κ λ η -
 ρ ο ς τ η ς χ ώ ρ ο ς .

Η α θ ς ν ο υ βασικά στοι-
χεία για τις επεμβάσεις αυτές με
βασή σχετικούς χρόνους και παραστή-
σεις.

(π.χ. οι κυριότεροι δρόμοι, τα σπου-
δαιότερα λιμάνια κλπ)

- Α ν α γ ν ω ρ ξ ο υ ν τον α-
γόνα του λαού, από τα πανάρχαια
χρόνια, να βελτιώσει τους όρους
της ζωής του και ε ν θ υ ν α μώ-
ν ο υ ν τη θλήσσή τους να προσ-
φέρουν στην πατριάρα πρόδοα.

της χώρας μας.

4. Οι Έλληνες με τη βοήθεια εποπτικού υλικού και οι άλλοι πληροφοριών και αναγνωσμάτων οι μαθητές:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ
 ΔΙΟΙΚΗΣΗ

- Α Ν Α Γ Ν Ω Σ Τ Ε Τ Ο Υ Τ Η Ν
 ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΚΑΤΑ-
 ΣΤΑΣΙΑΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗ ΖΩΤΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
 ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΕΙΑ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ
 ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ.

ΠΟΡΟΛΗΜΑΤΙΣΜΟΤΑΙ
ΥΨΟΥ ΑΠΟ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ
ΣΥΝΔΥΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΠΕΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΤΩΝ ΛΑΨΩΝ ΑΥΤΩΝ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΑΨΩ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

1.Ο τόπος που οι μαθητές α π ο κ τ ο ύ ν β α-
ζουν οι ελ.βλ.οι στοίχιζα για τη γεωμορφική
ληψη.

[illegible]

οικουδς χόρτες και να κόνουν οι
βίοι ανάλογες παρατάσεις με βάση
την ελληνική επιταγεία.

- Συνελεγοντογούν 'η σημαρία των
γεωμορφικών χαρακτηριστικών της
χώρας για τη ζωή και τη δραστη-
σιότητα του λαού μας.

2. Οι καιοί-
-αυο βήκ
-αυο βήκ
-αυο βήκ

- Οι μαθητές επεξεργάζονται παρ-
-αυο βήκ
-αυο βήκ
-αυο βήκ

ΕΛΛΑΔΑ.
περιοχές τους που θα τους βοηθή-
-αυο βήκ
-αυο βήκ
-αυο βήκ

[illegible]

τη Γη

- Οι μαθητές διερωτούν με τις γνώσεις τους αναστρέφει με το σχήμα, τη γεωμετρία και τις κινήσεις της Γης με τρόπο επιστημονικά παραστατικό.

- Επιχειρούν γενικά να ορίσουν μαθητρικά σχετικά με το κλίμα στο χώρο της υδροσφαίρας.

Θ
Ο ΑΝΘΡΩΠΟ
ΓΕΡΦΥΣΙΚΟ
ΠΕΡΙΘΑΛΛΟ
(Ο ΕΛΛΑΔΗ
Ο ΥΕΛΤΟΝΙ
ΦΥΣΙΚΟΣ Χ

2. Οι καρδι-
κές συν-
θήκες στην
Ελλάδα

3. Μελετούμε τη Γη

Το σχήμα, τα πυκνωτάκια, οι πόλοι, γενικά γεωμετρικά στοιχεία (γενικά άσχημα), η Εύρηκα και η θάλασσα, οι άνθρωποι και οι «παράδοξα» (στατικά).

β. Η γλ' αληθείας! Οι κινήσεις της γής γύρω από τον άξονά της και τον ήλιο- οι ανάγκες, η διδονική της πυκνότητας και της νότιας (παρακαταλέγει) δραστηριότητας στην τάξη μας, έξω από το σχολείο).

1. Χρόσφοι οχηματοποιοί:
 Η ηπειρωτική Ελλάδα: ορεινοί όγκοι, πεδιά-
 δες, κοιλάδες. Κατανουή των υδάτων (ποταμοί -
 λίμνες) (οιχετικές γενικές γραφικές ένωσι-
 ες και παραποτάσεις. Ανθρώπινη επέμβαση.

4. Η ελληνική θέλασσα
Παραλιανή οχηματοποίηση-Νησιωτική Ελλάδα.
Σχετικές γεωγραφικές έννοιες και παρα-
σώσεις. Η ανθρώπινη παρουσία.

Έδαφος και υπέρδαφος:
 Η επιφάνεια της γης, διαβρώσεις, πετρώματα, σπήλαια, πηγές αγαθών (εισαγωγικά-παρασ-
 τικά). Το εσωτερικό της γης (παρατητικό).
 Σελήνη, ηλιαστήσια στην Ελλάδα.

5. Πώς άλλαξαν οι
, Έλληνες το φυ-
σικό περιβάλλον.

• Πρόγραμμα του τοπικού περιβάλλοντος:
Καταρκτικές μεταβολές, στοιχεία και ο
ταβολών θερμοκρασία, υγρασία, κτλ)
Ο καιρός και το κλίμα (συγκριτική σ
με βάση διαφορετικές περιοχές από
λαδικό χώρο.

3. Τι κλίμα έχει η Ελλάδα:
 πασαθλόσσα μέση, μεσόγεια, ορεινά, λιανο-
 λιγν-δυτική Ελλάδα. Βόρεια-Νότια.
 Σχετικές παρατάσεις και απεικονίσεις.
 Συγκριτικοί με τη ζωή των κατοίκων και άλ-
 λων έμβλων όσων.

1. Η Γη κατοικία του ανθρώπου:
Το οχήμα, τα ημισφαίρια, οι πόλοι, γενικά γεωγραφικά στοιχεία (γενική άποψη). Η Ήρα και η Θάλασσα-ήπειροι και ωκεανός (παρο-
στατικό).

β. Η ΥΠΟΚΛΙΝΕΤΑΙ; ΟΙ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΥΨΩΝ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΞΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΛΕΘΟ-
ΣΤΟΣ. Η ΒΥΘΟΚΕΙΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΝΥΧΤΟΣ (ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΗΝ
ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΑΠΟ ΤΟ ΟΧΛΟΙΟ).

<p>6. Γνωρίζουμε καλώς τον άνθρωπο.</p> <p>Με βάση τις μεθόδους των προηγούμενων τάξεων οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Σ υ μ π λ η ρ ώ ν υ ν τη μορφολογική εξέταση (συνολική θεώρηση) του ανθρώπινου σώματος και ε π ι χ ε ι ρ ο ύ ν διὰ κ ρ ι ο ῦ ἰ α τ ρ ῶ ν χαρακτηριστικών σε σχέση με άλλα είδη. <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α π ο κ τ ο ύ ν γενικές (εισαγωγικές) γνώσεις για τις εσωτερικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στην ανατομική διερεύνηση. <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p> <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p>	<p>6. Τι πρέπει να κάνουμε:</p> <p>Πρόκληση-προστασία και ανακάλυψη καταστάσεων ζωικών όσμων, εκτροπεία, αναδόσεις, προστατευτικά μέτρα, (νόμοι, απογορευτικές διατάξεις), μέγιστα και ευθύνη πολιτών και αυτοδιοίκησης.</p> <p>Α. Το ανθρώπινο σώμα</p> <p>Το ανθρώπινο σώμα, ως μορφή και ως ούσιον οργάνων μέση, κίνηση ή όρεξη, βάσιμα, χρήση χειρών.</p> <p>Οι αετίες του ανθρώπινου σώματος.</p> <p>Τα σπλά και η σπλά του σώματος (εξωτερική εισαγωγή). Αναδοσεις/διαδοσεις.</p>	<p>7. Βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού.</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α π ο κ τ ο ύ ν γενικές (εισαγωγικές) γνώσεις για τις εσωτερικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στην ανατομική διερεύνηση. <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p> <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p>	<p>8. Βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού.</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α π ο κ τ ο ύ ν γενικές (εισαγωγικές) γνώσεις για τις εσωτερικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στην ανατομική διερεύνηση. <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p> <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p>	<p>9. Βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού.</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α π ο κ τ ο ύ ν γενικές (εισαγωγικές) γνώσεις για τις εσωτερικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στην ανατομική διερεύνηση. <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p> <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p>	<p>10. Βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού.</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α π ο κ τ ο ύ ν γενικές (εισαγωγικές) γνώσεις για τις εσωτερικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στην ανατομική διερεύνηση. <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p> <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p>	<p>11. Βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού.</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α π ο κ τ ο ύ ν γενικές (εισαγωγικές) γνώσεις για τις εσωτερικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στην ανατομική διερεύνηση. <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p> <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p>	<p>12. Βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού.</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α π ο κ τ ο ύ ν γενικές (εισαγωγικές) γνώσεις για τις εσωτερικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στην ανατομική διερεύνηση. <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p> <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p>	<p>13. Βασικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού.</p> <p>Οι μαθητές:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Α π ο κ τ ο ύ ν γενικές (εισαγωγικές) γνώσεις για τις εσωτερικές λειτουργίες του ανθρώπινου οργανισμού, με έμφαση στην ανατομική διερεύνηση. <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p> <p>Ιαγέρη που επιδέχονται αντίθεση - Μέτρηση θερμικού ρυθμού σε (2 ώρες)</p>
---	---	--	--	--	---	---	---	---

- ποχή και ελληνιστική, βυζαντινή, σύγχρονη).
- Εκτιμού την εθνική τους κληρονομιά και ενισχύουν τη βοήθειά τους για τη συνέχιση της μεγάλης παράδοσης του έθνους, καθώς και την αγάπη προς τις τέχνες και τα άλλα πνευματικά έργα.
 - Οι μαθητές α πο κ τ ο ύ ν στοιχειώδεις γνώσεις για τις δυνατότητες και τα μέσα εξασφάλισης και συντήρησης της καλής υγείας από το κράτος.
 - Α ν α γ ν ω ρ ί ζ ο υ ν την αξία της υγείας για την ατομική ευτυχία και την κοινωνική προκοπή : α π ρ κ τ ρ ύ ν έφεση προς την άθληση και τη ρωστή αναψυχή και καλλιεργούν την αγάπη προς τη φύση, αξιοποιώντας δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο.
 - Ελευθερος χρόνος, φυσιολατρικές δραστηριότητες και ψυχική υγεία.
 - Ορειβατικοί σούλλοι, θαλάσσια σπορ κ.ά.
3. Υγεία, αθλητισμός, αναψυχή.
- Η λαϊκή τέχνη : ζωγραφική, υφαντική, αρχιτεκτονική, αγγειοπλαστική, χοροί.
 - Μουσεία, εκδηλώσεις, διάφοροι φορείς.
- α. Υγεία και προκοπή:
- Πώς να διατηρούμαστε υγιείς-προληπτική ιατρική.
 - Τι δυνατότητες μας παρέχει το κράτος: ο γιατρός, τα κέντρα υγείας, τα νοσοκομεία. Δωρεάν περίθαλψη. Σχετικά ριζική, παραστάσεις.
- β. Αθλητισμός και αναψυχή:
- Τι είναι άθληση-ολυμπιακή ιδέα (εξελικτικά, το νόημα).
 - Σύγχρονες εκδηλώσεις και μέσα φυσικής αγωγής, ατομική και ρυθμική (γυμναστική, στίβος κ.ά.)
4. Ελληνική φύση και ομορφιά.
- Οι μαθητές ο υ μ π λ η ρ ώ ν ο υ ν την εικόνα της ελληνικής πατρίδας από την άποψη της φυσικής ομορφιάς και της αξιοποίησής της με θετικές ή αρνητικές επιπτώσεις, στην ιστορική πορεία του λαού μας.
 - Αρχαίοι τόποι και μαστιγίες:
 - Τι μας λένε οι περιηγητές
 - Το ελληνικό τοπίο που μεταβάλλεται: έργα εξωραϊσμού και αναβάθμισης τουρισμού ποιότητα ζωής (παραστατικά)

Άρθρο 2.

1. Κάθε διάταξη που αντίκειται στις ρυθμίσεις του παρόντος καταργείται από της ισχύος αυτού.

2. Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από το σχολικό έτος 1985—1986.

Στον Υπουργό της Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος Διατάγματος.

Αθήνα, 23 Ιουλίου 1985.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΤ. ΣΑΡΤΖΕΤΑΚΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ